

Asia: VN/13501/2025

Lausuntopyyntö kuntien peruspalvelujen valtionosuuden 75 miljoonan euron vähennyksen kohdistamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Taivalkosken kunta, kunnanhallitus 26.8.2025 § 272

Taivalkosken kunta antaa seuraavan lausunnon kuntien peruspalvelujen valtionosuuden 75 miljoonan euron vähennyksen kohdentamisesta:

Taivalkosken kunta kiinnittää erityisesti huomiota siihen, että esityksen mukainen vähennyksen kohdentaminen ei noudata lain 618/2021 § 21 mukaista periaatetta, jossa kunnan omarahoitusosuus on kaikissa kunnissa yhtä suuri asukasta kohden. Samaa periaatetta sovelletaan lain 32 §:ssä koskien määräaikaista kuntien valtionosuuteen kohdistuvia vähennyksiä ja lisäyksiä vuosina 2024–2027. Nyt lausunnolla oleva kertaluonteisesti toteutettava 75 miljoonan euron säästö poikkeaisi toteutustavaltaan lain peruseriaatista ja eriarvostaisi näin eri kuntia. Säästön vaikutus kunnittain vaihtelee 50–0 euroon/asukas eli kunnat menettävät asukasta kohti tarkasteltuna hyvin eri määrän valtionosuuksia. Ja näin ollen esitys ei vastaa olemassa olevan lain peruseriaatetta. Säästön vaikutus on esityksessä tarkalleen 2,17 % kuntakohtaisesti. Negatiivisen valtionosuuden kuntia säästö ei koskisi, mitä pidetään kohtuullisena ratkaisuna näiden kuntien osalta.

Säästö kokonaisuudessaan heikentää kuntien lakisääteisten palvelujen turvaamista vastoin esityksen tavoitteita. Samanaikaisesti huomioitavaa on myös kuntien taloutta rasittava työllisyyden hoitoon varatun valtionosuuden riittämättömyys todellisiin kunnille aiheutuviin kustannuksiin. Lakiin on kirjattu tältä osin, että, valtiolla on velvollisuus rahoittaa uudet ja laajentuvat tehtävät niin, että valtionosuus on 100 % laskennallisista kustannuksista, ellei valtionosuustehtäviin tehdä vastaavan suuruisia vähennyksiä. Muita huomioitavia seikkoja ovat hankintalakiin valmisteilla oleva muutos ja sen vaikutus kuntien mahdollisuuksiin hankkia palveluja jatkossa. Samanaikaisesti valtio ohjaa

hyvinvointialueita niin, että tehtävävelvoitteita tulee kuntoutuksen työtoiminnan osalta siirtymään kunnille. Vastaavaa rahoitusta ei ole kuitenkaan tulossa kunnille.

Taivalkosken kunnan osalta kertaluonteinen säästö olisi 50 euroa/asukas eli suurin mahdollinen säästö/asukas tässä esityksessä. Euromääräisesti säästö on tällöin -182 717 euroa. Säästöllä on merkittävä vaikutus kunnan talouteen ja talouden suunnitteluun. Myös pysyvän vuodesta 2027 toteutettavan valtionosuuden säästön toteutustavan ennakoimattomuus lisää epävarmuutta talouden suunnitteluun lakisääteisten palvelujen turvaamiseksi.

Taivalkosken kunta vastustaa esityksen mukaista valtionosuuden 75 miljoonan euron leikkausta ja esittää, että sitä ei tulisi tehdä ollenkaan kuntien heikentyneen taloustilanteen vuoksi. Mikäli leikkaus tullaan kuitenkin toteuttamaan, esityksenä on, että säästön kohdentaminen toteutetaan voimassa olevan lain peruseriaatteen mukaisesti, jolloin vähennys on asukaskohtaisesti samansuuruinen euroa/asukas kaikissa kunnissa pois lukien kunnat, joiden valtionosuus on negatiivinen

Roivainen Eila
Taivalkosken kunta - Kunnanhallitus